

dr hab. Andrzej Chmielecki, prof. UG

Wykład dla III roku Studiów Doktoranckich

FILOZOFICZNA TEORIA RACJONALNOŚCI

Syllabus

Proponowany program zajęć oparty jest na ogólnym założeniu, że wiedza filozoficzna może być użyteczna dla profesjonalnych nie-filozofów (w tym konkretnym przypadku – ekonomistów).

Jedną z fundamentalnych kategorii dyskursu ekonomicznego jest idea *racjonalności*, leżąca u podstaw wielu (jeśli nie wszystkich) modeli ekonomicznych. Zajęcia poświęcone będą w związku z tym rozważaniom nad zasadnością koncepcji człowieka jako *animal rationale*. W ich toku zaprezentowany zostanie zarys filozoficznie ugruntowanej *antropologii teoretycznej*, pomyślanej jako nauka podstawowa dla wszystkich nauk humanistycznych (mająca względem nich taki sam status, jaki teoria mnogości ma w odniesieniu do wszystkich innych dyscyplin matematycznych).

Kolejno omówione zostaną następujące zagadnienia:

1. Preliminaria ontologiczne (istota/natura czegoś, czynniki determinacji/czynniki realizacji, relacje ufundowania/umocowania, monizm/pluralizm, zasady determinacyjne, warstwowa budowa rzeczywistości).
2. Istotowa charakterystyka człowieka jako bytu duchowego (przedstawienia i fenomeny wyrazowe, kategoria sensu, fenomen rozumienia, pojęcie osoby).
3. Osoby i struktury. Spór indywidualizmu i holizmu o status jednostek w rzeczywistości społecznej.
4. Koncepcja wartości; wartości a interesy.
5. Logika a racjonalność. Problem uzasadniania sądów wartościujących.
6. Modele racjonalności.
7. Modelowanie ekonomiczne.

Zaliczenie zajęć mieć będzie formę egzaminu ustnego sprawdzającego stopień opanowania materiału prezentowanego na wykładach oraz znajomości jednej pozycji z podanej literatury.

Literatura uzupełniająca

1. A. Chmielecki: *Rzeczy i wartości. Humanistyczne podstawy edukacji ekonomicznej*, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 1999.
2. N. Hartmann: *Nowe drogi ontologii*. Wyd. Rolewski, Toruń 1998.
3. N. Hartmann: *O podstawach ontologii. Cele i drogi analizy kategorialnej*. Wyd. Comer, Toruń 1994.
4. M. Scheler: „O idei człowieka”, w: *Pisma z antropologii filozoficznej i teorii wiedzy*. PWN 1987.
5. M. Scheler: „Stanowisko człowieka w kosmosie”, w: tamże.